

Ehkäisevän päihdetyön ajankohtaiskatsaus syksy 2024

hyvoltk 14.11.2024 § 80

1166/00.04.00/2023

Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä	hyvinvointijohtaja Hepo-oja, Pirjo
Päätösehdotus	Hyvinvointilautakunta päättää merkitä ehkäisevän työn ajankohtaiskatsauksen tiedoksi
Toimivalta	Hallintosääntö 23 §
Valmistelija	Ikäihmisten hyvinvointiohjaaja, HeiPete-työryhmän pj. Heidi Prauda-Knuutila p. 044 797 5753 ja hyvinvointipäällikkö Kirsi Mäkilä p. 044 797 8577, etunimi.sukunimi@heinola.fi
Valmistelu	<p>Tuloksia</p> <p>Heinolassa on toteutettu ruokatottumus- ja päihdekysely 2024 5.-6.-luokkalaisille keväällä ja 8.-9.-luokkalaisille syksyllä. Kyselyn suunnittelijoina ja toteuttajina toimivat ravitsemusterapeutti Mari Viiru ja terveystieteiden koulutussuunnittelija Kirsi-Marja Vihervaara. Kyselyssä huomioitiin myös nukkumisen ja kiusaamisen teemat.</p> <p>Kyselyt toteutettiin osana koulupäivää opettajien toimesta. Alakoulun kyselyyn vastasi 247 oppilasta (79 %) ja yläkoululla vastaajia oli 179 (56 %).</p> <p>Tulosten perusteella heinolalaiset lapset ja nuoret nukkuvat arkena entistä vähemmän ja juovat energiajuomia entistä enemmän. Ilmiö näkyy jo alakouluikäistenkin vastauksissa. Esimerkiksi energiajuomia juomattomien yläkouluikäisten oppilaiden määrä on laskenut 38%:sta 25 %:iin. Ja vastaavasti viitenä päivänä viikossa juovien määrä on noussut 10%:sta 19 %:iin. Aihe on tärkeä nostaa keskusteluun.</p> <p>Aamupalan syöminen lapsilla ja nuorilla kyselyn mukaan vähenee. Päivittäin aamupalan jättää syömättä alakoululaista noin 1/3 ja yläkouluikäisistä yli puolet.</p> <p>Vastausten perusteella kaikki kysytyt 7 eri päihdettä näkyivät sekä ala- että yläkouluissa edes kokeilun asteella. Sähkötupakan käyttö on lisääntynyt eniten. Yläkouluikäisistä 10 % ilmoittaa vapettavansa päivittäin. Alakouluikäisistä vapea on kokeillut 18 % vastaajista.</p> <p>Heinolan hyvinvointi-indeksissä seurataan koulukiusaamista 8.-9.-luokkalaisten keskuudessa. Edellisessä kouluterveyskyselyssä 2023 viikottain kiusatuksi tulemista koki 12,5 % vastaajista. Tämän</p>

kyselyn perusteella tulos oli 3 %. Alakouluikäisillä suunta oli sama. Laskua on tapahtunut 9 %:sta 5 %:iin.

Tuloksista on tiedotettu erilaisissa työryhmissä sekä Itä-Häme-lehdessä (Kesäkuu 2024).

Maakunnallinen laaja hyvinvointikysely toteutettiin elo-syyskuussa 2024. Heinolasta vastauksia saatiin vain 97 kpl. Näin ollen tulosten analysointi ei ole mahdollista.

Toimenpiteitä lautakunnan asettamien tavoitteiden toteuttamiseksi vuoden 2024 aikana

- Someturva-palvelu on otettu käyttöön Heinolassa.
- Some-kamppis kouluterveyskyselyn 2023 nostoista. Julkaisuja kuukausittain. Paljon näyttökertoja ja erityisesti seksuaalinen häirintä lähisuhdeväkivalta ovat herättäneet keskustelua.
- Salpauksen ja Urheiluopiston seksuaalirikoslakioppitunnit alkoivat syksyllä 2023 ja ovat tuottaneet hyvää tulosta. Terveystoimittajan tilastoissa infotunnit näkyivät seksuaalisen häirinnän huomattavana alenemisena. Oppitunneille tulee jatkoa tänä vuonna.
- Nuorten Exitin koulutuskokonaisuus seksuaalisesta häirinnästä ammattilaisille meneillään.
- 12.11. tulossa Minä päätän -valistustilaisuus 6.-7. -luokkalaisten.
- Kaikille avoin lähisuhdeturvallisuusilta 5.11.2024.
- 6.-7. -luokkalaisten päihdevalistustunnit Nuorten Vuoro -videoiden pohjalta tulossa alku vuonna.
- Tunnetaito- ja vuorovaikutusaiheiset oppitunnit jatkuvat.
- Vanhemmuudentukea on tarjottu mm. erilaisen ryhmätoiminnan muodossa (vaikuttavaksi todettu menetelmä).

Ikäihmistien hyvinvointiohjaaja, Heinolan ehkäisevän työryhmän (HeiPete) pj. Heidi Prauda-Knuutila on läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana.

Tiedoksiänto

Sähköposti Ehkäisevän työn koordinaattori Susanna Leimio,